

Dr. Angelika-Kallia Antoniou,
Lawyer, European Environmental Law Expert

The EU Legal Framework for Water Protection

Σας ευχαριστώ πολύ, ευχαριστώ τους διοργανωτές για την τιμητική πρόσκληση,

Εγώ θα σας πάω στον τομέα της νομοθεσίας για να δούμε μαζί αυτό το πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης των υδάτων. Να δούμε τι προκλήσεις αντιμετωπίζει σήμερα η ευρωπαϊκή ένωση, πως αντιμετωπίζει αυτές τις προκλήσεις μέσα από τα προγράμματα δράσεις για το περιβάλλον που έχει το νομικό πλαίσιο, μια αξιολόγηση αυτής εφαρμογής του νομικού πλαισίου και θα κλείσουμε με μερικές προτάσεις και συμπεράσματα.

Οι βασικές περιβαλλοντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ένωση και ο κόσμος σήμερα είναι 3: η κλιματική αλλαγή που την ζούμε ήδη, η απώλεια της βιοποικιλότητας και η διαχείριση των υδάτων. Θα εστιάσουμε στην διαχείριση των υδάτων και θα πούμε δυο λόγια και για άλλες προκλήσεις διότι μεταξύ τους συνδέονται και επηρεάζει η μια την άλλη. Για την κλιματική αλλαγή η ευρωπαϊκή ένωση εφαρμόζει τη διεθνή συνθήκη του ΟΗΕ για την μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και το γνωστό πρωτόκολλο του Κιότου το οποίο δεν εφαρμόζει η Ινδία η Αμερική η Ιαπωνία. Και έχει θέσει φιλόδοξο στόχο έως το 2030 να έχει μειώσει τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατά 50%.

Παράλληλα εκτιμά ότι αν καταφέρουμε σε ευρωπαϊκή ένωση να έχουμε μια βιώσιμη διαχείριση των υδάτων τότε αυτό μπορεί να συμβάλει στο να μην αυξηθεί η θερμοκρασία του πλανήτη πάνω από 1.5 βαθμό. Ήδη έχει αυξηθεί ένα βαθμό αλλά η ορθή διαχείριση μπορεί να σταματήσει στον 1.5 βαθμό αυτήν την αύξηση. Περαιτέρω βλέπουμε την σημασία του προβλήματος και την σοβαρότητα, εκτιμάται ότι η αποκατάσταση ζημιών που έρχονται από τις πλημμύρες ενώ μέχρι φέτος ήταν περίπου 7 δις ευρώ τον χρόνο. Μόλις για του χρόνου το '20 εκτιμάται ότι θα εκτοξευθούν σε 20 δις. δια το χρόνο. Και εάν πάμε λίγο παραπέρα το 2050 περίπου 45 δις και το 2080 περίπου 98 δις. Αυτά τα νούμερα είναι πραγματικά πολύ ανησυχητικά γιατί γίνεται με μοντέλα με αλγόριθμους, γιατί δείχνουν πως εάν συνεχίσουμε έτσι και εάν έχουμε αυτή τη σειρά και την αύξηση των πλημμυρών τι θα σημαίνει για την οικονομία την ανάπτυξη το περιβάλλον την ζωή και την θεωρία των ανθρώπων.

Πηγαίνουμε τώρα στην δεύτερη πρόκληση που είναι η προστασία της βιοποικιλότητας. Η ευρωπαϊκή ένωση επίσης εφαρμόζει την διεθνή σύμβαση του ΟΗΕ που έχει ως στόχο την μείωση της απώλειας, όχι την κατάρνηση απλά να μειώσουμε του ρυθμούς με τους ποιους χάνεται η βιοποικιλότητα. Η σύμβαση αυτή είχε θέσει ως στόχο να κάνουμε συγκεκριμένα μέτρα μέχρι το 20. Επιπλέον έχει υιοθετήσει 2 πολύ σημαντικές οδηγίες, νομικά κείμενα δηλαδή. Η μια για την διαχείριση βιοτόπων και ειδών και η δεύτερη για την διαχείριση των άγριων πτηνών. Αυτές οι 2 οδηγίες μαζί συνιστούν το δίκτυο προστατευόμενων περιοχών το γνωστό σε όλους μας Natura 2000.

Η Ελλάδα διαθέτει τεράστια βιοποικιλότητα από τις μεγάλες Τέρενς σήνε Ευρώπη έχει εντάξει τουλάχιστον το 30% του χερσαίου και υδάτινου περιβάλλοντος της στο δίκτυο Natura 2000. Για να έχετε ένα μέτρο σύγκρισης η Αγγλία έχει τα 8%. Πηγαίνουμε τώρα στο κυρίως θέμα μας που είναι η διαχείριση των υδάτων. Από το 1973 που η ευρωπαϊκή ένωση, κοινότητα τότε άρχισε να νομοθετεί για την προστασία του περιβάλλοντος μαζί με την υιοθετήσει νομοθεσίας υιοθετεί και προγράμματα δράσης τα οποία θέτουν τους στόχους για την επόμενη πενταετία, δεκαετία ανάλογα. Σήμερα έχουμε το 7^ο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον και έχουμε και έναν ωραίο τίτλο θα έλεγα «ζούμε με ευημερία μέσα στα όρια, μέσα στα οικολογικά όρια του πλανήτη μας».

Από τους 9 στόχους που θέτει το 7^ο πρόγραμμα δράσης η 4 αφορούν τα νερά. Αφενός αναφέρεται ρητά ότι πρέπει να φροντίσουν και οι ευρωπαϊκοί θεσμοί και τα κράτη μέλη να κάνουν μια βιώσιμη διαχείριση των υδάτων. Δεύτερον να εφαρμόσουμε

αποτελεσματικά την διαδικασία αλλά και δυο ευρύτερα δικαιώματα που εφαρμόζονται και στην περίπτωση των νερών, δηλαδή προστασία της υγείας και της ευημερίας των πολιτών, άμεσα σχετιζόμενων με το νερό. Και επίσης πρόσβαση του κοινού σε σαφείς πληροφορίες σχετικά με το περιβάλλον αλλά και το νερό σε εθνικό επίπεδο. Είναι υποχρέωση λοιπόν των κρατών μελών της ένωσης.

Περαιτέρω το 7^ο πρόγραμμα κάνει ρητή αναφορά στο ότι πρέπει να κάνουμε μέτρα για να μειώσουμε τις αρνητικές επιπτώσεις από τις πιέσεις που ασκούνται στα νερά και σε όλα τα νερά. Δηλαδή σε ποια; Στα γλυκά, τα ποτάμια δηλαδή, τα μεταβατικά, τα υφάλμυρα δηλαδή των ποταμών, τα παράκτια αλλά και στην θάλασσα. Θα πρέπει να κάνουμε τα μέτρα αυτά ώστε να εφαρμοστούν οι σχετικές οδηγίες, οι σχετικές νομοθεσίες που έχει υιοθετήσει η ευρωπαϊκή ένωση που θα τα δούμε συγκεκριμένα τώρα. Ποιο είναι το ισχύον νομικό πλαίσιο; Καταρχήν να διευκρινίσουμε ότι όταν μιλάμε για περιβαλλοντική νομοθεσία σε όλα τα κράτη μέλη όχι μόνο στην Ελλάδα τα 85% τουλάχιστον της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της εθνικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας δεν είναι τίποτα άλλο αλλά ενσωμάτωση όπως λέμε στην εθνική έννομη τάξη της ενωτικής νομοθεσίας. Αυτή η νομοθεσία παίρνει την μορφή ως κανονισμός ως οδηγία ως απόφαση.

Ο κανονισμός έχει και άμεση ισχύ με το που δημοσιεύεται δηλαδή στην επίσημη εφημερίδα της ευρωπαϊκής ένωσης έχει άμεση ισχύ στα κράτη μέλη. Συνήθως για το περιβάλλον έχουμε οδηγίες και αποφάσεις που δίνουν την δυνατότητα και την υποχρέωση στα κράτη μέλη μέσα σε 2 χρόνια να ενσωματώσουν με έκδοση νόμου και προεδρικού διατάγματος ή υπουργικής απόφασης την οδηγία ή την απόφαση στο εσωτερικό δίκαιο. Πάνω από 200 οδηγίες αναφέρονται στο περιβάλλον και σημαντικός αριθμός από αυτές στην διαχείριση των υδάτων. Τι καλύπτεται σχετικά με τα νερά; Καταρχήν το πόσιμο νερό που άρχισε να νομοθετεί η ευρωπαϊκή ένωση από τα πρώτα νομικά κείμενα κι αυτό είναι λογικό γιατί αφορά τη δημόσια υγεία. Η ποιότητα των επιφανειακών νερών από τα οποία αντλείται το πόσιμο νερό, βλέπετε σε παρένθεση τα νούμερα που έχω. Ο πρώτος αριθμός δείχνει την χρονολογία 75 είναι το 1975 και ο δεύτερος τον αριθμό της οδηγίας μέθοδοι που θα γίνεται η δειγματοληψία και ο έλεγχος του νερού που προορίζεται για πόσιμο αλλά και αυτό κάθε αυτό το πόσιμο νερό, τι ποιότητα πρέπει να έχει. Εδώ θα σταθώ λίγο γιατί είναι πολύ ενδιαφέρον. Η οδηγία για το πιάνο νερό είναι αυτήν την στιγμή στη διαδικασία τροποποίησης της. Και από που ήρθε αυτήν η πρωτοβουλία; Δεν ήρθα από την ευρωπαϊκή επιτροπή δεν ήρθε από τα κράτη μέλη, ήρθε από τους πολίτες! Και πως ήρθε; Γιατί η συνθήκη της ευρωπαϊκής ένωσης επιτρέπει ότι ένα συγκεντρωθεί ένας αριθμός υπογραφών πάνω από 1 εκατομμύριο από όλα τα κράτη μέλη σύνολο 1 εκατομμύριο τότε οι ίδιοι οι πολίτες μπορούν να απαιτήσουν από τη ευρωπαϊκή επιτροπή την σύνταξη ενός νομικού κειμένου.

Μαζεύτηκαν λοιπόν 1.8 εκατομμύρια υπογραφές για να ζητήσουν να βελτιωθεί η νομοθεσία για το νερό. Υποβλήθηκε αυτό το αίτημα το 2013 στην ευρωπαϊκή επιτροπή και συγκεκριμένα το λεγόμενο right to water δικαίωμα στο νερό όπως το ονόμασαν. Και τι ζήτησαν οι πολίτες; Ζήτησαν να φροντίσει η ευρωπαϊκή ένωση με τους θεσμούς της και τα κράτη μέλη επίσης ώστε να έχουν νερό και αποχέτευση με ασφάλεια οι πολίτες της ευρωπαϊκής ένωσης. Είναι οργανωτικά ενδιαφέρον που το πρώτο ένα που ενεργοποίησε τους ευρωπαϊκούς πολίτες δεν ήταν άλλο από το πόσιμο νερό. Αυτήν την στιγμή λοιπόν υπάρχει πρόταση τροποποίησης της οδηγίας που είχε κατατεθεί το 2018 και ακόμα βρίσκεται σε διαπραγματεύσεις γιατί η υιοθέτηση μιας οδηγίας απαιτεί την συνεργασία της ευρωπαϊκής επιτροπής του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και σε συνεργασία όλων των θεσμικών αυτών οργάνων που υιοθετείται.

Η νομοθεσία αφορά την νιτρική ρύπανση, ποια είναι αυτή; Η ρύπανση των νερών από την χρήση λιπασμάτων. Για να μπορέσει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα η ευρωπαϊκή ένωση δίνει κονδύλια μέσω του ΕΣΠΑ μέσα από διαφορά προγράμματα ώστε περιοχές που έχουν μεγάλη νιτρική ρύπανση να λάβουν μέτρα. Τι μέτρα; Μέτρα ώστε να σταματήσουν

να καλλιεργούν για ένα διάστημα την λεγόμενη αγρανάπαυση, είτε να ακολουθήσουν μια φιλικότερη προς το περιβάλλον αγροτική δραστηριότητα με βάση κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής.

Δυστυχώς για το θέμα αυτό έχουμε μια καταδίκη από το δικαστήριο της ευρωπαϊκής ένωσης διότι δεν έχουμε εφαρμόσει πλήρως στην πράξη αυτήν την οδηγία. Άλλος τομέας νομοθεσίας για τα νερά είναι η προστασία από ουσίες. Έτσι έχουμε έναν κανονισμό για τη ρύπανση από τα απορρυπαντικά καθώς και ένα κανονισμό κι μια απόφαση για την α το μετωπική των ρύπων που δεν βιοδιασπώνται εύκολα και τους ονομάζουνε έμμοιους οργανικούς ρύπους. Προστασία από τα λύματα οδηγία της ευρωπαϊκής ένωσης απαιτεί την επεξεργασία των λυμάτων να μην χύνουμε να μη πέφτουν τα λύματα έτσι όπως βγαίνουν από τα ξενοδοχεία από τα σπίτια , από το έδαφος ή στον υδροφόρο ορίζοντα αλλά να γίνεται πρώτα επεξεργασία σε βιολογικό οργανισμό όπως λέμε. Και κονδύλια πάλι της ευρωπαϊκής ένωσης παρέχονται για να δημιουργηθούν αυτές οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων. Δυστυχώς και για αυτό το θέμα έχουμε μια καταδίκη ως χώρα , από το δικαστήριο της ευρωπαϊκής ένωσης. Έχουμε εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων το πρόβλημα είναι ότι πολλές φορές οι δήμοι , επειδή αφού κατασκευαστεί η ΕΕΛ όπως λέμε στη συνέχεια το κόστος πρέπει να το αντιμετωπίσει ο Δήμος ο οποίος μπορεί να μην έχει την δυνατότητα ίσως να μην έχει και το ενδιαφέρον και για αυτό οι εγκαταστάσεις αυτές ενώ χρηματοδοτούνται από την ευρωπαϊκή ένωση παύουν να λειτουργούν στη συνέχεια.

Τέλος για την προστασία του νερού έχουμε και ένα πλαίσιο νόμων που λέμε ότι είναι για την ολοκληρωμένη προστασία του νερού. Για την θαλάσσια ρύπανση λοιπόν επίσης έχουμε νομοθεσία η οποία καλύπτει την πηγή των νερών , για να μπορούμε να ψαρεύουμε να παίρνουμε οστρακοειδή αλλά και μια πολύ σημαντική οδηγία πλαίσιο όπως την λέμε για την θαλάσσια στρατηγική που αναφέρεται στην διαχείριση και εκμετάλλευση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Η ευρωπαϊκή ένωση μετέχει επίσης σε ένα παγκόσμιο πρόγραμμα που όλοι το έχουμε ακούσει είναι οι λεγόμενες μπλε σημαίες και το έχουμε ακούσει γαλάζιες σημαίες , γιατί η Ελλάδα έχει πολλές ακτές που έχουν την γαλάζια σημαία. Αυτό είναι ένα παγκόσμιο πρόγραμμα ,μετέχουν 50 χώρες σε αυτό και για να αποκτήσει μια περιοχή αυτήν την γαλάζια σημαία πρέπει να έχει καλή ποιότητα για ύδατα κολύμβησης αλλά επιπλέον συγκεκριμένη υποδομή. Δηλαδή στην Ελλάδα μπορεί να έχουμε παρά πολλές καθαρές παραλίες ίσως και καθαρό τες από αυτές που έχουν γαλάζια σημαία αλλά χρειάζεται να έχουν πρόσβαση για ΑΜΕΑ να έχει ντου, να έχει συγκεκριμένη υποδομή και ναυαγοσώστη , για να μπορέσει να έχει αυτήν την γαλάζια σημαία.

Η οδηγία πλαίσιο για τα νερά είναι πολύ σημαντικό νομικό κείμενο και θα λέγαμε αδερφή οδηγία αυτής είναι η οδηγία για την αντιμετώπιση των πλημμυρών η οποία υιοθετήθηκε 7 χρόνια αργότερα από την οδηγία πλαίσιο για τα νερά. Επίσης κατά την αδειοδότηση δραστηριοτήτων που μπορεί να έχουν σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Προβλέπεται η ολοκληρωμένη πρόληψη και αντιμετώπιση της ρύπανσης των νερών , με μια σημαντική οδηγία που η τελευταία τροποποίηση της είναι το 2010. Για να δούμε όμως την οδηγία πλαίσιο για τα νερά. Τι προβλέπει αυτό το νόμιμο κείμενο; Προβλέπει μια αποδοτική διαχείριση των υδάτων όλων των υδάτων πως με την εξάλειψη απόρριψης επικίνδυνων ουσιών με καταλόγους που εκδίδει η ευρωπαϊκή ένωση και τους επικαιροποιεί σε τακτά χρονικά διαστήματα σε μείωση προοδευτικά των υπόγειων υδάτων με αλλά νομικά κείμενα που υιοθετεί και αποβλέπει επίσης την αντιμετώπιση των ακραίων φαινομένων και την πλημμυρών που είπαμε έχουμε την οδηγία για τις πλημμύρες και ήταν ξηρασία. Για την ξηρασία και χθες αναφερθήκαμε σε πολλές εισηγήσεις στο τεράστιο αυτό πρόβλημα δεν υπάρχει συγκεκριμένη νομοθεσία της ένωσης , υπάρχουν ανακοινώσεις δηλαδή πολιτικής δέσμευσης κείμενα που αναφέρονται στα μέτρα που πρέπει να πάρουν τα κράτη για τα ντονέρ ,πιάνουν το ανερχόμενο πολύ σοβαρό πρόβλημα της ξηρασίας.

Η προστασία λοιπόν των υδάτων μέσα από την οδηγία πλαίσιο για τα νερά αναφέρεται

στους επιφανειακούς υδροφορείς αριθμούνται στις 111 χιλιάδες στη ευρωπαϊκή επικράτεια , στους υπόγειους υδροφορείς που αριθμούνται 13 χιλιάδες στη ευρωπαϊκή επικράτεια στα παράκτια ύδατα αλλά και στα οικοσυστήματα αυτών. Για αυτό λέμε ότι είναι μια σφαιρική μια ολοκληρωμένη αντιμετώπιση. Βλέπει το ποτάμι και το σύστημα του ποταμού , τα παράκτια νερά το όλο οικοσύστημα , όχι τα νερά μόνο. Τα χαρακτηριστικά λοιπόν της οδηγίας θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι 5. Το πρώτο είναι ότι καλύπτει όλα τα νερά και το υποσύστημα τους. Το δεύτερο είναι ότι η προσέγγιση δεν είναι καθόλου διοικητική δηλαδή η διαχείριση των υδάτων πρέπει να ακολουθεί την οικολογία πως είναι διαμορφωμένος ο χώρος η λεκάνη απορροής των ποταμών όχι πως αποφάσισε το κάθε κράτος να χωρίσει τις περιοχές. Η μια οικολογική προσέγγιση στη διαχείριση ανά λεκάνη απορροής ποταμού. Και πως θα γίνει η διαχείριση με βάση προγράμματα και διαχειριστικά σχέδια.

Τι περιλαμβάνουν αυτά τα διαχειριστικά σχέδια; Περιλαμβάνουν μια περιγραφή των χαρακτηριστικών της περιοχής τις πιέσεις από τις δράσεις που ασκούν , της χρήσης του νερού και έχουμε καταθέσει και για τις πλημμύρες ένα μόνο διαχωριστικό σχέδιο στην ευρωπαϊκή ένωση. Το τέταρτο σημαντικό στοιχείο της οδηγίας θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι η υποχρέωση των κρατών να εξασφαλίζουν την κοινωνική συμμετοχή , την ενημέρωση των πολιτών σε όλα τα στάδια εφαρμογής της οδηγίας μέσω της διαβούλευσης.

Και τέλος το πέμπτο στοιχείο είναι ότι θα πρέπει να γίνει μια σωστή κοστολόγηση του νερού για να προωθήσει μια ορθολογική ανάλυση του κόστους κι μέσα στο κόστος να περιλάβουμε και το περιβαλλοντικό κόστος και να εξασφαλίσουμε κάποια οικονομικά εργαλεία για αυτήν ορθή διαχείριση και ανάκτηση ίσως του νερού. Αυτό είναι το γενικό νομικό πλαίσιο , πήρατε μια γενική εικόνα. Όλα αυτά ρυθμίζονται από την ενωσιακή περιβαλλοντική νομοθεσία. Είναι αποτελεσματικά; Η ευρωπαϊκή επιτροπή σε μια έκθεση αξιολόγησης που δημοσίευσε μόλις τον Φεβρουάριο του τρέχοντος έτους το 19 μας λέει ότι δεν είναι αποτελεσματική. Και ποια είναι τα προβλήματα; Καταρχήν τεράστιες καθυστερήσεις από τα κράτη μέλη για να εφαρμόσουν και να κάνουν αποτελεσματικά μέτρα. Όχι απλώς νομικά να είμαστε εντάξει απέναντι στις διατάξεις οδηγίας. Ποια αποτελεσματικά μέτρα έχουμε πάρει; Επίσης λόγω αυτού του γεγονός η οδηγία του 2000 που έλεγε ότι έπρεπε να έχουμε φτάσει σε μια καλή κατάσταση των υδάτων έως το 2015 δίνει μια αναβολή δωδεκαετίας πρέπει να πετύχουμε τους στόχους της οδηγίας έως το 2027.

Και τέλος το πρόβλημα της ξηρασίας κατά την ευρωπαϊκή επιτροπή είναι ένα ανερχόμενο πολύ σοβαρό πρόβλημα το οποίο δεν είχε αρχικά εκτονωθεί ότι θα είχε τόσες μεγάλες επιπτώσεις και σημασία. Εκτίμηση για την εφαρμογή της νομοθεσίας κάνει και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος με έδρα την Κοπεγχάγη είναι ο επιστημονικός φορέας που μελετά την ποιότητα του περιβάλλοντος στην Ευρώπη με μελέτες επιστημονικές και τροφοδοτεί επιστημονικά και στηρίζει τις αποφάσεις της ευρωπαϊκής επιτροπής. Σε έκθεση του λοιπόν ο ευρωπαϊκός οργανισμός περιβάλλοντος το 2018 μας δίνει μια εικόνα που δεν είναι τόσο θετική μας λέει ότι όσον αφορά τα υπόγεια νερά το 74% των υδάτων στην ευρωπαϊκή ένωση φάνηκε να είναι καλή χημική κατάσταση και από αυτά τα 74 το 89% να είναι και σε καλή ποσοτική κατάσταση.

Στα επιφανειακά νερά τα δεδομένα είναι χειρότερα, 38% των επιφανειακών υδάτων είναι κακή χημική κατάσταση και από αυτά τα 38% και το 40% σε καλή ποσοτική κατάσταση. Επίσης διαπιστώνει ότι είτε από διάχυτη είτε από σημειακή ρύπανση υπεράντλησης με τις πολλές γεωτρήσεις που έχουμε στην χώρα αλλά και από τις υδρολογικές μεταβολές που κάνει ο άνθρωπος έχουμε αυτήν την κατάσταση. Αυτήν είναι η εκτίμηση λοιπόν από τα ίδια τα Ευρωπαϊκά Όργανα. Η νομοθεσία για τα νερά χρειάζεται να εφαρμοστεί σε συνδυασμό και σε αρμονία με την στρατηγική της ευρωπαϊκής επιτροπής για την κυκλική οικονομία με τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης 2030. Και με την βιώσιμη μπλε οικονομία αυτήν που

αναφέρετε δηλαδή στην θαλάσσια πολιτική να ενισχύσουμε τη προστασία για την βιοποικιλότητα και αυτές τις υποχρεώσεις τις αναφέρει ρητά σε μια επιστολή που απευθύνει η νέα πρόεδρος της ευρωπαϊκής επιτροπής προς τους 2 επιτρόπους που ασχολούνται με το περιβάλλον. Έχουμε τον επίτροπο περιβάλλοντος και ωκεανών , και των επίτροπο της Ευρωπαϊκής πράσινης ομοφωνίας που είναι γνωστός από την προηγούμενη περίοδο ως αντιπρόεδρος ο κύριος Timmerman.

Επίσης απαιτείται ενίσχυση της επιστημονικής έρευνας και της καινοτομίας. Ορθολογισμός και ευελιξία στην αξιοποίηση των υδατικών πόρων και εκπαίδευση και ενημέρωση. Ας πάμε λίγο στο παρελθόν να δούμε τι θέση και τι σχέση είχε η αρχαία Ελλάδα με το νερό και ΠΑΟ το θεωρούσε σημαντικό αγαθό. Ήδη από τον 5^ο αιώνα π.Χ. ο Πίνδαρος το αποκαλούσε «Άριστον ύδωρ» ενώ αν δούμε την νομοθεσία που ίσχυε στην αρχαία Ελλάδα , το πόσιμο νερό προστατευόταν και τιμωρούνταν η υποκλοπή του νερού και υπήρχαν μέτρα για την αντιμετώπιση των πλημμυρών. Όσον αφορά τον αποτροπή της θαλάσσιας ρύπανσης και την σεβασμό των θαλάσσιων υδάτων η αρχαία Αθήνα είχε ένα ειδικό βραβείο τον ασήμιο λίθο το οποίο δινόταν σε όσους σέβονταν και δεν ρύπαιναν τον λιμένα.

Τέλος θα κλείσουμε με μερικές προτάσεις που να τις απευθύνουμε πιο πολύ με το τι ισχύει στη χώρα μας. Τι χρειάζεται; Νομοθεσία έχουμε η εφαρμογή πάσχει όπως πάσχει σε όλη την Ευρώπη. Όμως σε εμάς ίσως πάσχει λίγο παραπάνω γιατί έχουμε ασθενείς περιβαλλοντολογικούς μηχανισμούς. Οι επιθεωρητές περιβάλλοντος που μέσα στις αρμοδιότητες τους έχουν και το θέμα του ελέγχου της ρύπανσης των υδάτων είναι 17 σε όλη την χώρα. Έχουμε και κάποια κλιμάκια ελέγχου περιβάλλοντος στις περιφέρειες. Στις 13 περιφέρειες της χώρας αλλά και αυτά δεν επαρκούν. Δεύτερον κωδικοποίηση της νομοθεσίας η νομοθεσία για τα νερά είναι δαιδαλώδης. Όπως δαιδαλώδης είναι και όλη η περιβαλλοντική νομοθεσία ένα πάγιο αίτημα όσον ασχολούμαστε με το δίκαιο περιβάλλοντος είναι ότι πρέπει αυτό το δίκαιο να συγκεντρωθεί , να κωδικοποιηθεί όπως πχ έχει γίνει στη Γαλλία. Και καθορισμός σαφών αρμοδιοτήτων για να πάψει να υπάρχει αυτό που λέμε το μπαλάκι. Η μια υπηρεσία να περνά στην άλλη το πρόβλημα που έχει γιατί δεν είναι σαφές ποια υπηρεσία ασχολείται με τι. Είναι η αποκεντρωμένη είναι η περιφέρεια; Είναι η συγκρινόμενη υπηρεσία συγκέντρωσης υδάτων; Η είναι μήπως αλκή που ασχολείται ευρύτερα με το περιβάλλον. Και τέλος πληρέστερη ενημέρωση και του κοινού αλλά όχι μόνο. Υπάρχει τεράστιο έλλειμμα ενημέρωσης στους δικαστές και στο νομικό κόσμο που ασχολούνται με τα θέματα αυτά.

Σας ευχαριστώ πολύ!